

Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan tohum ve üretme vasıtalarının satılabilmesi ve bu gibi müesseselerden lüzum görülenlerin mütedavil sermaye ile idare edilebilmesi hakkında kanun lâyihası ve Ziraat ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/1085)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1779

21-VI-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan, tohum ve üretme vasıtalarının satılabilmesi ve bu gibi müesseselerden lüzum görülenlerin mütedavil sermaye ile idare edilebilmesi hakkında mezkûr vekillikce hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 - VI - 934 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte yüksek huzurlarına sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Vekâletimize bağlı ve fidan, tohum ve diğer üretme vasıtaları yetiştiren müesseseler bunları 2-XII-341 ve 682 numaralı kanunun 1. inci maddesi mücibince meccanen dağıtmaktadırlar.

Vekâletimizin başlıca vazifelerinden biri olan bu işlerin halkımıza temin ettiği faydeler bir çok yerlerde iyice anlaşılmuştur. Bu suretle şimdiye kadar halka meccanen yapılan bu yardımın bundan sonra, maliyet fiatına tekabül edecek bir bedel mukabilinde yapılması lüzumlu görülmektedir. Bu sayede, Vekâletce meccanen fidan tevzi edilmekte olması dolayısıyla bu gün kurulması kabil olmayan, hususi fidanlıkların da memleketimizde tedricen teessüs ve inkişafına imkân verilmiş olacaktır.

Kurulacak millî pamuk dokuma sanayimizin ihtiyac göstereceği iyi cins pamukların memleketimizde yetiştirilmesi gibi mühim bir maksatla tesis edilmiş ve edilmekte olan pamuk tohumu üretme çiftliklerimizin mütedavil sermayeye ihtiyaçları tamamen tahakkuk etmiş bulunmaktadır.

Fidan tohum ve diğer üretme vasıtaları yetiştiren müesseselerimizden bu tarzda çalışabilecek derecede işlerini ilerletmiş ve muhitlerine kendilerini tanıttırabilmiş olanlarına, umumi muvazeneden karşılanan işletme masraflarının mütedavil sermaye olarak verilmesi ileri senelerde bu suretle bütçede tasarruf edilecek olan tahsisat ile vekâletimizin diğer sahalarda da halkımıza müfit olacak işlere girişmesine imkân verecektir.

Bu gibi müesseselerde çalışan mütehassis fen memurlarımızın maaş ve ücretlerini de tevziattan istifade eden halka yükletmek, bu kanundan beklenen faydelerin elde edilmesine mani olacağı düşünölmüş ve maliyet fiatı hesabına bu müesseselerin memur masrafı konul-

mamıdır. Bu itibarla maliyet fiatlarına yalnız işletme masraflarının esas tutulması muvafık görülmüştür.

Mütedavil sermaye ile işleyebilecek derecede teşkilat, tesisat ve işlerini henüz ileriletememiş ve mühteme o derece kendini tanıtamamış olan müesseselerimizin de yavaş yavaş bu çok ümit bağladığımız yeni şekilde çalışma tarzına hazırlanabilmeleri için yetiştirdikleri fidan, tohum ve diğer üretme vasıtalarını evvelâ gayet ucuz ve seneden seneye yükselttikleri yukarıda izah olunan maliyet derecesine kadar çıkarılacak bir bedel mukabilinde dağıtmaları muvafık mütealea edilmektedir. Bu gibi müesseseler bu suretle tahsil ettikleri parayı mal sandıklarına yatıracaklardır.

İşlerinin hususiyeti dolayısıyla mütedavil sermaye ile çalışmalarını mahzurlu görülen veya istihsalâtının bedel mukabilinde dağılması mümkün olmayan müesseselerimizin yetiştirdikleri fidan, tohum ve diğer üretme vasıtaları da yine (682) numaralı kanun mucibince meccanen dağıtılacaktır.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan kanun lâiyhası ilâh olarak arz ve takdim kılınmıştır, efendim.

Ziraat encümeni masbatast

T. B. M. M.

Ziraat encümeni

Karar No. 16

Esas No. 1/1085

1 - VII - 1934

Yüksek Reisliğe

Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan, tohum ve üretme vasıtalarının ve bu gibi müesseselerden lüzum görülenlerin mütedavil sermaye ile idaresi hakkında Ziraat vekilligince hazırlanmış İcra Vekilleri Heyetinin 14 - VI - 1934 tarihli kararı ve Başvekâleti Celilinin 6/1779 numaralı tezkeresiyle Yüksek Meclise arz olunan ve encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası Ziraat umum müdürü hazır olduğu halde okunmuş görülmüştür:

Ziraatte fidan, tohum ve bunun gibi bir takım üretme vasıtaları yetiştiren hususî müesseselerin bir taraftan memlekette çoğalmasını kolaylaştırmak ve Ziraat vekilligine bağlı bu gibi müesseselerin bir kat daha eksiklerini tamamlamak ve memleket ihtiyaçlarına cevap verecek bir şekilde fidanlıkları çoğaltmak için tohum ve fidanların mal oldukları fiata yakın bir para ile satılması ve bu müesseselerin işler sermayeden faydalanmaları ve pamuk sanayimizin aradığı iyi eims pamukların pamuk mın-takalarında çoğalması için bu tohumları yetiştir-

tirmekte olan üretme çiftliklerinin de işler sermayeye ihtiyaçları düşünülerek lâyiha muvafık görülmüş ve bu kanunun tatbiki ile kuvvet bulacak olan bu gibi müesseseler memleket ihtiyacına yarayacak vasıflarda iyi tohum yetiştirecekleri gibi meyvacılığımızı iç ve dış piyasaların aradığı şartlara uygun ve sabit, düzgün evsaffı hasılat verecek bir vaziyete getireceği düşünülerek lâiyhadaki maddeler ufak değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havaleleri mucibince Bütçe encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Ziraat En. Rs.	M. M.	Kâtib
İzmir	Aksaray	Bolu
M. Rahmi	Yaşar	
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Çorum	Adana
Mitat	Nabi	Ö. Resul
Aza	Aza	Aza
Denizli	Konya	Eskişehir
Emin Aslan	M. Lütfi	Cafer

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Karar No. 60
Esas No. 1/1935

19 - XII - 1934

Yüksek Reisliğe

Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan tohum ve üretime vasıtalarının satılabilmesi ve bu gibi müesseselerden lüzum görülenlerin işler sermaye ile idare edilmesine dair olup Başvekâletin 21 haziran 1934 tarih ve 6/1779 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize havale edilmiş olmakla Ziraat encümeninin mazbatasile birlikte Ziraat vekili Muhlis, Muhasebat umum müdri Memed Ali bulunduğu halde okundu ve konuşuldu.

Fidan, tohum ve bunun gibi üretime vasıtaları yetiştiren ve Ziraat vekilliğine bağlı bulunan müesseselerin adedini çoğaltmak ve mevcut olanların da noksanlarını tamamlamak maksadile tohum ve fidanların maliyet fiyatına yakın bir bedel ile satılması yolundaki teklifi muvafık bulan encümenimiz gerek bu müesseselerden lüzumu görülenlerin ve gerek kurulacak milli pamuk sanayiinin ihtiyaç göstereceği iyi cins pamukları memleketimizde yetiştirmek amacile kurulmuş ve kurulmakta bulunmuş olan pamuk tohumu üretime giftliklerinin işler sermaye ile idare edilmesi hakkındaki düşünceyi de yerinde bulmuş ve bu sebeplerle Ziraat encümeni tarafından anılan kanun lâyihasını esas itibarile ihtiyaca uygun görmüştür. Şu kadar ki işler sermaye ile idare olunan müesseselerce elde edilebilecek safi hasılatın bu müesseselerin sermayesine eklenmesi muvafık olmakla beraber bunun için bir had ta-

minine zaruret hissedilen encümenimiz sermayenin üç misline balığ oluncaya kadar safi hasılatın sermayeye eklenmesi ve bundan fazlasının Hazineye teslimi yolundaki Hükümetin teklifi için icabına daha elverişli bulunduğundan Ziraat encümeninin teklif ettiği 7 nci maddenin yerine bu kayıdeleri ihtiva eden Hükümetin lâyihasındaki 7 nci maddeyi alması muvafık bulunmuştur.

Bundan başka 9 ncu maddede bahsi geçen talimatname kaydı kaldırılarak işler sermayenin işletilmesi, hesap usulleri ve alım satım muameleleri Maliye ve Ziraat vekillerince tesbit ve İcra Vekilleri Heyetince tasvib olunacak esaslar dairesinde yapılması muvafık görülmüş ve 9 ncu madde de buna göre düzeltilmiştir.

Bu değişikliklere göre encümenimizce anılan kanun lâyihası müstacelen müzakere edilmesi dileğiyle Umumi heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis	R. V.	M. M.	Katib
Burdur	Isparta	Bayazıt	Balıkesir
M. Ş. Özkan	M. Ünal	İhsan	Enver
Bursa	Çorum		Mardin
Dr. G. Kagraman	Mustafa		R. Erten
Istanbul	Sivas		Sivas
Sadettin	Rasim		Remzi Çiner
İzmir	Giresun		Kırklareli
Kâzım İnaç	Kâzım Akay		Ş. Özal

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan, tohum ve üretim vasıtalarının satılabilmesi ve bu gibi müesseselerden lüzum görülenlerin mütedavil sermaye ile idare edilebilmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ziraat vekâleti müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan, tohum ve üretim vasıtalarından lüzum görülenler vekaletçe takdir olunacak bedel mukabilinde satılabilir.

MADDE 2 — Ziraat vekâleti lüzum gördüğü müesseselerinden her birine bir veya muteaddid defada seneleri bütçelerinden ve hizmetin tealluk ettiği tertiplerden en çok 50 bin liraya kadar mütedavil sermaye vermeğe mezdur.

MADDE 3 — İkinci madde mucibince sermaye verilen müesseselere mahsus arazi, bina ve demirbaşlar kıymetlendirilerek mütedavil sermaye idaresine devrolunur.

MADDE 4 — Müesseselere verilecek mütedavil sermaye umumî işletme masraflarına tahsis olunur. Bu müesseselerin memur ve daimî müstahdemlerinin maaş ve ücretleri ve harcırahları eskisi gibi Ziraat vekâleti bütçesindeki tertiplerinden verilir.

MADDE 5 — Mütedavil sermaye ile işletilen müesseselerin sarfiyatı muhasebei umumiye ve müzayede, minakasa ve ihâlât kanunları kayıdlerinden ve Divanı muhasebatın vizesinden müstesnadır.

MADDE 6 — Bu müesseselerin her malî seneye aid idare hesapları kanunî müddeti zarfında müesseselerce tanzim edilecek sene muhasebelerile beraber Divanı muhasebatın tetkikına arz olunur.

MADDE 7 — Safi hasılat veren müesseselerin bu hasılatı mütedavil sermayelerinin üç misline balığ oluncaya kadar sermayelerine ilâve olunur ve fazlası Hazineye teslim edilir.

MADDE 8 — Mütedavil sermaye muamelâtından müessese müdürü ile muhasibi mesul müştereken mesuldürler.

MADDE 9 — Mütedavil sermayenin işletilmesi, hesap usulleri ve alım, satım muameleleri

ZİRAAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ziraat vekillîği müesseselerinde yetiştirilen üretim vasıtalarının (fidan, tohum ve bunun gibi) satılabilmesi ve işler sermaye ile idaresi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ziraat vekillîği müesseselerinde yetiştirilen her çeşid fidan, tohum ve bunlar gibi üretim vasıtalarından lüzum görülenler vekaletçe takdir olunacak bir fiatle satılabilir.

MADDE 2 — Ziraat vekâleti lüzum gördüğü müesseselerinden her birine bir veya bir kaç defada seneleri bütçelerinden ve hizmetin taalluk ettiği tertiplerden en çok 50 000 liraya kadar işler sermaye vermeğe mezdur.

MADDE 3 — İkinci madde mucibince sermaye verilen müesseselere mahsus arazi, bina ve demirbaşlar kıymetlendirilerek işler sermaye idaresine devrolunur.

MADDE 4 — Müesseselere verilecek işler sermaye umumî işletme masraflarına tahsis olunur. Bu müesseselerin memur ve daimî müstahdemlerinin maaş ve ücretleri ile harcırahları eskisi gibi Ziraat vekâleti bütçesindeki tertiplerinden verilir.

MADDE 5 — İşler sermaye ile işletilen müesseselerin sarfiyatı muhasebei umumiye ve artırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerinden ve Divanı muhasebatın vizesinden müstesnadır.

MADDE 6 — Bu müesseselerin her malî seneye aid idare hesapları kanunî müddeti zarfında müesseselerce tanzim edilecek sene muhasebelerile beraber Divanı muhasebatın tetkikına arz olunur.

MADDE 7 — Safi hasılat veren müesseselerin bu hasılatı sermayelerine ilâve olunur.

MADDE 8 — İşler sermaye muamelelerinden müessese müdürü ile muhasibi mesul birlikte mesuldürler.

MADDE 9 — İşler sermayenin işletilmesi, hesap usulleri ve alım satım muameleleri Maliye

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Ziraat vekilliği müesseselerinde yetiştirilen (Üretim) vasıtalarının (Fidan, tohum ve bunun gibi) satılabilmesi ve işler sermaye ile idaresi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Ziraat vekilliği müesseselerinde yetiştirilen her nevi fidan, tohum ve bunlar gibi üretim vasıtalarından lüzum görülenler vekâletce takdir olunacak bir fiatle satılabilir.

MADDE 2 — Ziraat vekâleti lüzum gördüğü müesseselerden her birine bir veya bir kaç defada seneleri bütçelerinden ve hizmetin teallûk ettiği tertiblerden en çok 50 000 liraya kadar işler sermaye vermeğe mezundur.

MADDE 3 — İkinci madde mucibince sermaye verilen müesseselere mahsus arazi, bina ve demirbaşlar kıymetlendirilerek işler sermaye idaresine devrolunur.

MADDE 4 — Müesseselere verilecek işler sermaye umumî işletme masraflarına tahsis olunur. Bu müesseselerin memur ve daimî müstahdemlerinin maaş ve ücretleri ile harcırahları eskisi gibi Ziraat vekâleti bütçesindeki tertiblerinden verilir.

MADDE 5 — İşler sermaye ile işletilen müesseselerin sarfiyatı muhasebei umumiye ve artırma, eksiltme ve ihale kanunları hükümlerinden ve Divanı muhasebatın vizesinden müstesnadır.

MADDE 6 — Bu müesseselerin her malî seneye aid idare hesapları kanunî müddeti zarfında müesseselerce tanzim edilecek sene muhasebeleri ile bekarber Divanı muhasebatın tetkikine arz olunur.

MADDE 7 — Safi hasılat veren müesseselerin bu hasılatı işler sermayelerin üç misline balığ oluncaya kadar sermayelerine ilâve olunur ve fazlası Hazineye teslim edilir.

MADDE 8 — İşler sermaye muamelelerinden müessese müdürü ile mesul muhasib birlikte mesuldürler.

MADDE 9 — İşler sermayenin işletilmesi, hesap usulleri ve alım satım muameleleri Maliye ve

Hü.

Maliye ve Ziraat vekâletlerince müştereken tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak bir talimatname dairesinde cereyan eder.

MADDE 10 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 11 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeye Maliye ve Ziraat vekilleri memurdur.

14 - VI - 934

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>		<i>Ş. Kaya</i>
Ha. V.	Mal. V.	Mf. V.	Na. V.
<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>Fuad</i>	<i>Hikmet</i>	<i>Ali</i>
İk. V.	S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>M. Celâl</i>	<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

Zr. E.

ve Ziraat vekilliklerince birlikte tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak bir talimatname dairesinde yapılır.

MADDE 10 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 11 — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Ziraat vekilleri yerine getirir.

B. E.

Ziraat vekilliklerince tesbit ve İcra Vekilleri Heyetince tasvib olunacak esaslar dairesine yapılır.

MADDE 10 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 11 — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Ziraat vekilleri yerine getirir.

